NOORD-BRABANDER.

Dingsdag, 30 Juny 1829. **39** Misce varium Quid sociali. Horatius.

PRUISSEN.

BERLYN, 20 *juny*.

Zijne Majesteit de Koning van Pruissen heeft den generaal-adjudant des keizers van Rusland, den graaf *van Diebitsch*, de orde van den zwarten adelaar geschonken, en aan verscheiden lieden van het gevolg des Keizers, andere ridder-orden vereerd.

— Zijne Majesteit de Keizer van Rusland is den 14 te Schillowitz aangekomen en heeft er eenen wapenschouw gehouden over het 6de regement kurassiers, dat zijnen naam draagt. Hoogstdezelve heeft in persoon aan dit regement de manœuvres gekommandeerd.

— Hare Majesteit de Keizerin van Rusland heeft drie duizend daalders aan de armen van Berlijn geschonken.

— De Russen hebben een rapport bekend gemaakt van den bevelhebber hunner vloot in de Zwarte Zee, omtrent een gevecht, dat op den 26 mei, tusschen de russische brik *Mercurius*, van 18 stukken, 74 man en 2 turksche linieschepen, heeft plaats gehad. Volgens dit berigt was de geheele turksche vloot den 26 in zee gestoken, met oogmerk om zich meester te maken van de ligte russische vaartuigen, die aan den ingang van het kanaal kruisten. Om het dringend gevaar te ontkomen gaf de kapitein van den *Standard*, een fregat van den kleinsten rang, order aan de overige vaartuigen, dat elk op zich zelve den geschiktsten koers moest nemen om den vijand te ontwijken. Dit gelukte de brik *Mercurius* niet; het turksch linieschip, de kapitein-*Pacha*, van 110 stukken en een ander van 74 stukken, onder admiraalsvlag, haalde hem des middags ten 2 ure in. In eenen krijgsraad, die de kapitein-luitenant *Kazarky*, welke de brik kommandeerde, had laten houden, werd eenparig besloten, zich niet over te geven, maar tot het uiterste te vechten en eindelijk, zoo alle hoop verloren was, het schip in de lucht te doen springen, waartoe een geladen pistool in de kamer geplaatst werd. Ten half drie ure begonnen de beide turksche schepen de brik uit hunne voorste stukken te beschieten; de brik beantwoordde dit vuur en wist gelukkig door eene snelle beweging eene volle laag van het grootste schip te ontwijken. Eindelijk geraakte hij tusschen beide de schepen in, en bleef, ondanks het vuur, waaraan zij blootgesteld was, hardnekkig weigeren zich over te geven. Dit duurde tot omstreeks half vijf ure: zelfs ontstond er brand aan boord van de brik; maar ook deze werd spoedig gebluscht, en ondertusschen was het den *Mercurius* gelukt, om het groot schip, den kapitein-*Pacha*, zoodanig zijne masten en zeilen te beschadigen, dat het geraden vond zich uit het gevecht te verwijderen. Het admiraal-schip bleef evenwel volhouden en dreigde de brik meermalen in den grond te zullen booren, zonder dat iets den moed der russische zeehelden aan het wankelen kon brengen; eindelijk werden hunne brave pogingen met eenen glorierijken uitslag bekroond, daar zij ook het vuur van het admiraal-schip tot zwijgen bragten, na daaraan veel avarij in het wand veroorzaakt en eenige stengen en masten aan stuk geschoten te hebben. Den 27 kwam de brik behouden bij de vloot terug. Zij telde vier dooden, zes gekwetsten en had 22 kogels in den romp, 16 in de masten en 133 in de zeilen gekregen, terwijl het touwwerk op 148 plaatsen beschadigd was.

(Men heeft nog geene stellige berigten omtrent het nemen van een russisch fregat door de vloot van den kapitein-*Pacha;* ondertusschen kan dit niet in twijfel getrokken worden, te meer daar een dagblad der russische partij, een brief uit Konstantinopel mededeelt, waarin verzekerd wordt, dat het aan de turksche vloot, die vier russische fregatten in de Zwarte Zee ontmoet heeft, door hare groote overmagt gelukt is het fregat *Raphael* van 36 stukken te nemen en naar Bujeedere op te brengen, waar de sultan het bezigtigd heeft. De Turken hadden honderd russiche soldaten en acht officieren, die krijgsgevangen waren, in vrijheid gesteld en naar Odessa gezonden).

FRANKRIJK.

PARIJS, 27 *juny*.

Het turksch leger van Schumla bestaat uit 80,000 man. Er zijn meer dan 100,000 man troepen verdeeld tusschen den Balkan, Aidos en de verschillende militaire standplaatsen.

— Uit Toulouse wordt gemeld, dat zijne eminentie de kardinaal *de Clermont-Tonnerre* de baden van Aix heeft moeten verlaten, om zich naar zijne familie te begeven; het doet ons leed, dat wij nog eenigen tijd verstoken zullen zijn van de tegenwoordigheid van dezen eerwaardigen aartsbisschop. (*Gazette de France.*)

— Tijdingen uit Griekenland maken bekend, dat vele plaatsen bij de verkiezingen voor de aanstaande nationale vergadering den president *Capo d'Istrias* tot hunnen vertegenwoordiger gekozen hebben. De *Courrier van Smyrna* zegt, dat deze benoeming aan geweld en kuiperijen moet worden toegeschreven en voegt er bij, dat de president het voornemen heeft, om door de meerderheid der afgevaardigden in de volksvergadering te doen verklaren, dat hij buiten staat is zich met de aangelegenheden te bemoeijen, totdat de grenzen van Griekenland bepaaldelijk zullen vastgesteld zijn, en om hem te verzoeken het beheer, zoo als hij tot heden toe gedaan heeft, te willen blijven op zich nemen.

— De heele en halve fransche kroonen, de stukken van 24, 12 en 6 fransche stuivers, alsook de gouden muntstukken van 48, 24 en 12 livers, zullen met 1 april 1834 voor hunne tegenwoordige waarde ingetrokken worden.

— De toebereidselen tot een bombardement van Algiers worden van onzen kant met alle kracht voortgezet. Den 17 dezer is er reeds een zestigtal artilleristen der marine ingescheept, op elke bombardeer-galjoot 15 man. Intusschen is den 17 dezer te Toulon de goulet *la Mésange* aangekomen, die regtstreeks van Algiers kwam, en volgens bijzondere berigten de tijding had aangebragt, dat de Dey van Algiers van den sultan eene stellige aanmaning had ontvangen, om, op welke voorwaarden het ook mogt zijn, den vrede met Frankrijk te sluiten. Daarop zou de Dey dadelijk met den bevelhebber van het fransch eskader, dat voor Algiers kruist, in onderhandeling zijn getreden, en de hoop op het bijleggen der geschillen, die sedert twee jaren tusschen Frankrijk en den Dey bestaan, zeer levendig zijn geworden.

— Ter reede van Marseille zijn den 15 junij een aantal vrachtschepen ten anker gekomen, die weder een gedeelte van de krijgsmagt van het leger uit Morea overbrengen. — De marschalk *Maison* zelf is te Toulon, volgens eene telegrafische depêche van den 21, des avonds, aangekomen.

NEDERLANDEN.

'S HERTOGENBOSCH, 30 *juny*.

AANKOMST EN VERBLIJF DES KONINGS.

Mogten de ingezetenen van Helmond, welke reeds zoo vele toebereidselen hadden gemaakt, om Z. M. bij Hoogstdeszelfs tocht langs de Zuid-Willems-Vaart naar 's Bosch, ten gevolge der verandering van 's Konings reis, het genoegen niet smaken, van hunnen Koning, voor weinige uren, in hun midden te zien, zoo hadden de ingezetenen dezer stad daarentegen het geluk van Z. M. eenen geruimen tijd binnen hunne muren te mogen zien verblijven.

Daags voor de aankomst, en wel vrijdag avond ten 8 ure, werd door het luiden der klokken en het spelen van het carillon het aanstaande feest den ingezetenen bekend gemaakt; de vlaggen wapperden reeds van de torens, van de publieke en partikuliere gebouwen. Alles kondigde de

grootste vreugde aan. Zaturdag na den middag ten twee ure begaven zich de regering, de eere-wacht en de schutterij op de grenzen van stads grondgebied, om Z. M. te gemoet te gaan. De gansche stad was verlangend, om haren Koning te begroeten, wanneer des avonds, even na 7 ure hoogstdeszelfs aankomst door het luiden der klokken van alle de kerken en door het spelen der beide carillons werd aangekondigd. Ongeveer ten half acht ure kwam Z. M. met plegtigen optocht, onder het herhaald gejuich van *Leve de Koning! Leve Willem de eerste!* binnen deze stad.

De stoet was allerprachtigst en zamengesteld uit een geleide van een detachement artillerie en koninklijke marechaussees te paard; daarna volgde, met slaande trommels, de keur-kompagnie der dienstdoende schutterij, welke werd opgevolgd door de eere-wacht te paard, vervolgens de koets met vier paarden bespannen, waarin Z. M. gezeten was; daarna de rijtuigen van hoogstdeszelfs gevolg en de regering dezer stad, gezeten in koetsen; zijnde de trein door een detachement rijdende artillerie gesloten.

Van de Vugterstraat tot aan de Hinthamerstraat was eene onafgebrokene rei van schutters, nationale militie en artillerie te paard en te voet en bij den eereboog aan het paleis van het gouvernement het korps muzijkanten der 2de afdeeling geplaatst.

Daarna verleende Z. M. gehoor aan de geestelijkheid, de burger- en militaire autoriteiten en partikulieren, hetwelk tot in den laten avond duurde; vele verzoekschriften werden hoogstdenzelven ter hand gesteld, waarna de heer gouverneur een prachtig soupé gaf, op hetwelk vele aanzienlijke ingezetenen genoodigd waren. Des avonds was de geheele stad verlicht; doch eene opkomende donderbui, vergezeld van zwaren slagregen, verhinderde, dat het stadhuis, de eerebogen en andere publieke en partikuliere gebouwen, welke met lampions moesten worden verlicht, niet geïllumineerd zijn, als alleen de toren van het stadhuis.

Des anderendaags 's morgens ten 6 ure hield Z. M. eene wapenschouwing over het garnisoen en de schutterij, welke daarna defileerden. Vervolgens keerde Z. M. naar het paleis terug. Ten half tien ure, vergezeld van de eerewacht, begaf hoogstdezelve zich naar de nieuwe kerk, om den dienst bij te wonen. Uit de kerk gekomen zijnde, [illegible] school van nuttige en beeldende kunsten, alwaar de leerlingen bijeen vergaderd waren; van daar vervoegde zich Z. M. onder het luiden der klokken en het spelen der beide carillons, hetwelk driemaal daags plaats gehad heeft, naar de nieuwe Israëlitische kerk, waarin hij door het huis van den heer mr. B. Harjegensis geleid werd; vervolgens vereerde hoogstdezelve met zijne tegenwoordigheid de stads-armschool, het oud mannen- en vrouwen-huis, het ziekengasthuis, het nieuw bisschoppelijk paleis en de nieuwe luthersche kerk. Eene menigte aanschouwers was te zamen gevloeid, om hare hulde aan den Koning te bewijzen!

Des namiddags werd een prachtig middagmaal door den heer gouverneur gegeven. Op het plein hadden onderscheidene volksfeesten, waaronder de *mat de couaque,* plaats.

Des avonds werd van wege de stedelijke regering op het stadhuis een prachtig *Thé dansant* gegeven, hetwelk Z. M. met zijne tegenwoordigheid heeft vereerd. Een elk was over hoogstdeszelfs gespraakzaamheid en vriendelijkheid ingenomen. Geene dame was er of zij werd door Z. M. aangesproken; zelfs de meeste der aanwezige heeren hebben deze eer mogen genieten. De vreugde en de geestdrift was ook algemeen en men merkte op, dat Z. M., toen hoogstdezelve ten 10 ure de bijeenkomst verliet, welke tot laat in den nacht duurde, de grootste tevredenheid aan den dag legde.

Des avonds wederom was de geheele stad verlicht en onder begunstiging van het schoon weder, merkte men inzonderheid op, het stadhuis, den grooten eereboog, het gasthuis, het oud mannen- en vrouwen-huis, het paleis van justitie, de koninklijke school van nuttige en beeldende kunsten en vele partikuliere huizen, welke alle met lampions verlicht, niets anders dan vuurbergen verbeeldden. Eene ontelbare menigte, zoo binnen als buiten de stad was te zamen gevloeid, om aanschouwers van dit verrukkend gezigt te zijn. De vreugde en de gehechtheid aan den Koning was op het gelaat van elk te lezen.

Aan de militaire en burger zieken in het gasthuis, is van wege het kollegie van regenten over de armen, eene uitdeeling van wijn en andere verversschingen gedaan, en de oude lieden in het burger mannen- en vrouwen-huis en de kinderen op de stads armschool, zijn door gemeld kollegie vergast geworden.

Gister morgen ten vijf ure heeft Z. M., onder geleide der eerewacht tot Helvoirt, deze stad verlaten en zijne reis over Tilburg en Turnhout, naar Brussel voortgezet.

— De in ons vorig nummer aangekondigde plaatsing van eenen eereboog voor de St. Catharina's kerk, en de illuminatie van derzelver toren, bij gelegenheid van het verblijf des Konings alhier, heeft geen plaats gehad.

— Het eerste gehoor des Konings, na hoogdeszelfs terugkomst te Brussel, zal op zaturdag den 4 julij aanstaande, plaats hebben.

— Waartoe zal de reis des Konings strekken? ..... De reis des Konings zal, voor het aanzigt van geheel Europa, bewijzen, dat de beschuldigingen van jacobinismus en demagogie, door een klein getal leden onzer staten-generaal en door bezoldigde schrijvers, tegen een gedeelte der natie gerigt, loutere uitvindingen zijn, en dat Z. M. zelfs, na al de door zijne ministers begane misslagen, in het bijzonder op de getrouwheid zijner katholijke onderdanen kan rekenen.

Maar van eene andere zijde is het te voorzien, dat de reis des Konings onze excellentien volmaakt zal verblinden. De ondervinding zal ons weldra toonen, of wij ons bedriegen.

— Men meent, dat de minister van marine en kolonien, de heer *Elout,* zijn ontslag gevraagd heeft, hetwelk hem *eervol,* doch eerst over drie maanden zal worden verleend.

— De heer *Goubau* heeft zijne redevoering, welke hij laatstelijk in de zitting der eerste kamer heeft uitgesproken, in druk gegeven.

TILBURG 29 *juny.*

Heden morgen, omtrent half zeven ure, hadden wij het genoegen, onzen dierbaren Koning in ons midden te zien: gedurende zijn kortstondig verblijf heeft hoogstdezelve, met zijne gewone minzaamheid, de onderscheidene autoriteiten enz. ontvangen, is de nieuw gebouwde R. K. kerk gaan zien, waarover Z. M. zeer voldaan scheen te zijn, en na eenige verversching gebruikt te hebben, heeft hoogstdezelve, met de meest mogelijke naauwkeurigheid, de fabrijk van de heeren *Diepen, Sellinghaus* en comp°. bezigtigd, de tijd niet toelatende om de andere voorname fabrijken, en inrigtingen met een zoodanig bezoek te vereeren. Alstoen heeft Z. M. wederom deze stad verlaten, schijnende nog heden avond, over Turnhout, Leuven, enz. te Brussel te willen zijn.

Alles heeft alhier gewedijverd om Z. M. op eene waardige wijze in deze nijvere plaats te ontvangen; het gemeentebestuur, de heeren officieren der schutterij, onze harmonie met haar voortreffelijk muzijk enz. hebben alle om het zeerst getracht hunnen diepen eerbied aan hoogstdenzelven te doen blijken. Prachtige eerebogen, (waarvan uitmunt, die aan den ingang van het plein *den Heuvel,* welke in het bijzonder getuigt van den goeden smaak van onzen verdienstelijken teekenmeester de heer *Jolly,* als zijnde onder zijne direktie opgerigt); eene menigte eerebogen (alle met zoo veel bevalligheid door onze tilburgsche meisjes versierd); de zoo fraai als kostbaar gedecoreerde kerkenhuizen, fabrijken, straten enz., eene tallooze zamengevloeide menigte en heden avond, zonder verhindering door het slechte weder, eene algemeene illuminatie, zijn even zoo veel blijken, dat ook de silburgers hunnen goeden Koning weten hoog te schatten en niets spijt hen meer, dan dat hoogstdezelve niet langer getuige van de algemeene vreugde konde zijn. Deze algemeen betoonde geestdrift, hopen wij, dat al wederom tot een bewijs mag verstrekken, hoe dat brave en opregt aan hunnen Koning gehechte onderdanen, waarvan er zoo vele hunne constitutionele regten kennen en over het gemis van sommige derzelve zuchten, den onschendbaren Koning weten te eerbiedigen en daden van het ministerie af te keuren.

BESLUITEN VAN DEN 20 JUNIJ 1829.

Ter voldoening van de belofte, in ons vorig nummer gedaan, hebben wij de besluiten van den 20 junij, betrekkelijk het *collegium philosophicum,* in een *Byvoegsel* van ons Dagblad medegedeeld; onze lezers zullen met genoegen uit het eerst genomen besluit gezien hebben, dat het bezoeken van opgemeld *collegium* heeft opgehouden verpligtend te zijn, en waardoor eindelijk aan het verlangen

der roomsch-katholijke ingezetenen is voldaan. Z. M. schijnt te zijn overtuigd geworden van de gegrondheid der klagten van het grootste gedeelte van hoogsdeszelfs onderdanen, nopens de besluiten van den 14 junij en 11 julij 1825. — Het belang, dat ook door ons in deze zaak gesteld wordt, noopte ons onzen lezers deze gewigtige tijding zoo spoedig mogelijk, mede te deelen, om dezelve bij de naderende komst van Z. M. binnen deze stad tot vreugde-betoonigen aan te moedigen, geenen argwaan hebbende, dat door ministeriële *sinistre* oogmerken, de goede bedoelingen van onzen Koning miskend en krachteloos zouden zijn gemaakt, zoo als uit het tweede besluit *quasi* ter uitvoering van het eerste, bij bedaarde inzage, zoo blijkbaar is op te maken.

Het bedroeft ons onze lezers dit te moeten doen opmerken en hunne vreugde ten deze te moeten vergallen. Wanneer zal de tijd eens geboren worden dat men met opregtheid aan de zoo gegronde bezwaren der ingezetenen zal te gemoet komen, dat men dezelve, die regten zal doen genieten, welke hun door de grondwet zijn toegekend?

Wij zullen de aanmerkingen op voors. besluiten, in onze volgende dagbladen, mededeelen, en de ingezetenen alzoo bekend maken met die bedoelingen, welke het ministerie steeds wil blijven volgen.

St. Oedenrode, 22 junij 1829.

Mijnheer de Redakteur!

Het onderwijs is steeds en te regt als een der dierbaarste belangen van het volk beschouwd geworden; doch thans, nu Zijne Majesteit het weldadig oogmerk te kennen gegeven heeft, om algemeene wetten en reglementen, ter bevordering van hetzelve, vast te stellen, beijvert men zich, meer dan ooit, om door openbaarmaking van grieven en misbruiken, uit de bestaande verordeningen op het onderwijs hunne geboorte ontleenende, daarop de aandacht zijner Majesteit te vestigen. — Met mijne te zeer bepaalde kennis van zaken, wil ik geenszins omtrent zoo een gewigtig punt, eene beoordeeling van vastgestelde maatregelen wagen; alleen vermeen ik u te mogen verzoeken, de volgende daadzaak door uw geacht blad bekend te maken, al strekte zulks niet anders dan tot eene waarschuwing aan besturen van gemeenten, waar scholen vacant zijn of worden mogten.

Bij het vaceren der school te Olland, heertgang of gehucht dezes dorps, benoemde de schoolopziener, tegen het voorstel van het gemeentebestuur, iemand tot de tijdelijke waarneming derzelve; doch gezegd bestuur heeft deszelfs regten hierin weten te handhaven, en de persoon, door hetzelve gedesigneerd, is met de waarneming belast gebleven.

Na afloop van opvolgend vergelijkend examen, gaf de schoolopziener den voorrang aan eenen jongeling, belijder van den hervormden godsdienst, denzelfden, wien hij de tijdelijke waarneming van den schooldienst had getracht op te dragen.

Het gemeentebestuur, zoo om beproefden ijver, als om het bekend verlangen der meest belanghebbenden, verzocht dus den tijdelijken waarnemer, die de roomsche geloofsleer is toegedaan, en zulks omdat al de bewoners van den heertgang dit verlangen, en de bedoelde persoon alle geschiktheid bezat, waarna de schoolopziener, zich hieromtrent met het gemeentebestuur niet willende verstaan, alle schriftelijk bewerkte stukken van de kandidaten vermelde vergelijkend onderzoek mede naar zijne woonstede nam, om te zijnent proces verbaal van het examen op te maken. — De gelegenheid, welke de schoolopziener zich hierdoor verschafte, om de ingekomene documenten van zijnen gunsteling te verbeteren, en door hem te doen overschrijven, om dezelve in diervoege bij het proces-verbaal te voegen, werd door iemand van het gemeentebestuur wel dadelijk opgemerkt en den leden onder het oog gebragt; echter zonder het in praktijk brengen van dusdanige kwade trouw te willen vermoeden. —

In hoe verre men nu met grond eene schandelijke toevlugt tot illojale middelen van den schoolopziener, om zijne handelingen billijk en onpartijdig te doen schijnen, had kunnen vreezen, zal ik niet beslissen; doch zeker is het; zoo als ik uit goede bronnen weet, dat het proces-verbaal en de bijlagen, ten berigte in handen van het gemeentebestuur gesteld zijn, en bij de leden niet onopgemerkt gebleven is, dat het proefschrift en de rekenkundige bewerking juist van den bedoelden jongeling, beide op papier van andere hoedanigheid en fabrikagie voorkomen, dan dat ten raadhuize, alwaar hij, benevens zijne mededingers, het benoodigde ontvangen heeft, voorhanden was; hetwelk niet zonder grond eenige gedienstige medewerking in het belang van des schoolopzieners kandidaat doet veronderstellen.

De observatie strekke het gemeentebestuur tot eer; er blijft nog te wenschen over, dat hetzelve geene moeite spare, om zijn hooged. gestr. den heere gouverneur, van eene handeling, die nagenoeg van geene twijfelachtig makende nevelen meer omgeven is, op voldoende wijze te kunnen overtuigen.

Een Vriend van Regtzinnigheid.

NOTA.

De opmerking, die bij de leden van het gemeentebestuur is gemaakt, dat het proefschrift en de rekenkundige uitwerking van diengene, die door den schoolopziener begunstigd wordt, op ander papier is geschreven, dan hetgeen bij het vergelijkend examen op het raadhuis aan de kandidaten ter beschrijving is gegeven, geeft zeker, indien het waar is, eene zeer gegronde verdenking omtrent een ongeoorloofd partijdig gedrag van den schoolopziener, en dit gedrag dient met alle gestrengheid te worden onderzocht. — Wie weet, hoe dikwijls, zonder even wel iemand te willen verdenken, zulke middelen zijn in het werk gesteld, om protestantsche kandidaten schijnbaar den voorrang te doen hebben; want, zoo als bekend is, zijn onder de elf schoolopzieners in deze provincie, zeven protestanten.

Wanneer niet was opgemerkt, dat het proefschrift en de uitgewerkte rekenkundige vragen op ander papier was geschreven, dan hetgeen tijdens de bewerking aan de kandidaten was uitgedeeld, dan zoude men hebben kunnen veronderstellen, dat de papieren en stukken, die bij het vergelijkend onderzoek geschreven zijn, door den schoolopziener zijn medegenomen, om dezelve met medewerking van den eenen of anderen schoolmeester na te zien en te beoordeelen, opdat daarnaar het proces-verbaal kunne worden opgemaakt; want het zoude niet onmogelijk wezen, dat ook in deze provincie schoolopzieners worden gevonden, die niet in staat zijn om een vergelijkend schoolonderzoek, voor scholen van den derden rang, zoo al niet voor den vierden rang, behoorlijk te doen afloopen, en voor wien het dus wel noodzakelijk is, de stukken, zoo doende, mede naar huis te nemen.

(*De Redaktie.*)

Oyen, 18 junij 1829.

In het begin van dit jaar is de schoolmeester in deze gemeente overleden. — Bij de oproeping van kandidaten voor dezen post, hebben zich onderscheidene geschikte sollicitanten opgedaan, onder welke *J. van Well*, van Velddriel, en *B. Bogers*, van Dreumel, uitmunten, en daar deze beide den derden rang bezaten, en van zeer goede getuigschriften voorzien waren, was het gevoelen der leden van den raad der gemeente voor dezelve verdeeld; beiden hadden drie stemmen om het eerst op de voordragt te worden geplaatst. — De heer schoolopziener, waarschijnlijk verlangende, dat zekere *van der Kaay*, zoon van den overledenen schoolmeester, die gereformeerd is, zoude worden benoemd, wist het in dier voege te dirigeren, dat de burgemeester hem zijne stem zoude geven, waardoor die sollicitant als derde op de voordragt werd geplaatst.

Deze voordragt is door den schoolopziener, aan wie is mij onbekend, opgezonden, en heeft ten gevolge gehad dat de laatst op dezelve geplaatste *van der Kaay*, door wie, weet ik ook niet, tot schoolmeester in deze gemeente is aangesteld.

En daar de bevolking in deze gemeente bijna geheel uit katholijken bestaat, en het verlangen der ingezetenen is, dat ook iemand van hun kerkgenootschap tot schoolmeester mogt worden aangesteld, zoo hebben de burgemeester en de overige leden van den raad, een rekest aan het kollegie van heeren gedeputeerde staten gepresenteerd, met verzoek, dat de aanstelling van *van der Kaay*, als schoolmeester, mag worden ingetrokken, en dat een der twee andere voorgedragen personen moge worden aangesteld.

Zoodra hierop een besluit zal zijn genomen, zal ik trachten hetzelve aan UEd. mede te deelen.

Ik ben uw bestendigt lezer.

Mijne heeren!

Juist had ik mij voorgenomen aan UEd. eenige regelen te doen geworden, over de zonderlinge vraag, door Zijne Exc. den minister van binnenlandsche zaken gedaan, toen mij uw blad van gister werd ter hand gesteld; daarin zag ik ook uwe verwondering, maar tegelijk ontwaarde ik, dat wij wegens het regt tot het geven van onderwijs niet eenstemmig denken, en ik had dus haast besloten over dit onderwerp niets te schrijven. Dan de overtuiging, dat *hoort en wederhoort*, tot de waarheid geleidt, heeft mij van plan doen veranderen, en ik laat het aan UEd. over, of gij dezen een plaatsje in uw dagblad geven, of ter griffie deponeren wilt.

Volgens mijn denkbeeld, moet niemand onderwijs geven, dan die daartoe de noodige bekwaamheid bezit, en dit blijken doet door het examen op gezette tijden, voor de kommissie van onderwijs zijner provincie afgelegd. — Gaat men hier van af, dan zal het onderwijs weldra in ongeschikte, onbekwame handen vallen en men zal de vruchten missen van al de zorg en moeiten, die sedert 30 jaren, tot verbetering van het schoolwezen (vooral in de noordelijke provincien des rijks) zijn aangewend. Het gouvernement moet zoo wel hierop, als op de genees-, heel- en verloskunde waken, en zorgen, dat geene onbekwame handen deszelfs onderdanen bederven. — Maar hiermede houden dan ook deszelfs bemoeijingen op; heeft de kandidaat eenmaal zijn examen afgelegd en daarvan een goedkeurend bewijs bekomen, dan late men hem vrij, om zich naar zijne verkiezing te vestigen, en hij, de ingezetenen, ja de geldmiddelen van sommige steden zullen er bij winnen. *Dit wil ik wel eens nader uiteen zetten.* De vraag van Z. Exc. is dus zeer zonderling, want waar heeft men immer het getal der genees- of heelkundigen bepaald? en deze zijn toch ook geëxamineerd! De vraag is ongepast, want zij wordt gerigt aan kommissien, die er belang bij hebben, dat het getal der onderwijzers bepaald worde, om daardoor haren invloed op het onderwijs te blijven uitoefenen, en daarom is er (in de noordelijke provincien) geen twijfel aan, of de algemeene stem zal *bepaling* zijn; dit zelfs zoude dan nog plaats hebben, indien men de plaatselijke schoolkommissien raadpleegde, want ook deze regeren zoo gaarne, en dat regeren zoude geheel ophouden en in een eenvoudig toezigt overgaan, als ieder geëxamineerd onderwijzer zich konde nederzetten naar zijne verkiezing.

Doch behalve de zucht tot regeren der plaatselijke schoolkommissien, heeft de bepaling van het getal onderwijzers in iedere gemeente nog een doel, dat wel geheim gehouden, doch echter bereikt wordt, en waartoe ook nog andere middeltjes gebezigd zijn. — Geen direct belang bij het onderwijs hebbende, is mij onbekend, wat in andere steden bestaat; maar dit is zeker, dat men het in deze stad zoo fijn heeft overlegd, dat er in de plaatselijke school-kommissie, uit 17 leden bestaande, slechts een enkel lid van den roomsch-katholijken godsdienst is; onder het groot getal partikuliere- of burger-scholen, bevinden zich dan ook twee roomsch-katholijke onderwijzers, en bij dat getal zal het wel blijven, zoo lang het getal der scholen bepaald blijft, en een reeds eenmaal geëxamineerd en geadmitteerd onderwijzer zich andermaal aan een vergelijkend examen moet blootstellen, daar de plaatselijke school-kommissie examineert en tegelijk de keuze doet. Naar ik verneem, bestaan er hier weinig voorwerpen, welke den roomsch-katholijken godsdienst belijden, en tegelijk de noodige kundigheden voor het onderwijs bezitten, doch men heeft daarvoor gezorgd, en hun zoo veel mogelijk opgeruimd, en naar de zuidelijke provincien gezonden, terwijl diegenen, welke zich die verzending niet hebben laten welgevallen, steeds worden achter gesteld, en voorzien van eenen tweeden rang, door de provinciale schoolkommissie afgegeven, als ondermeester kunnen omdwalen, totdat er eene pene school in uwe provincie openvalt, en zij aldaar geplaatst worden; hier is voor hen niets te hopen, hier worden de roomsch-katholijken in alles uitgesloten, en alleen voor het oog, hier en daar een enkele geplaatst, onder de weluitgedachte voorzorg, dat hij geen kwaad doen kan, en bij stemming steeds het onderspit delft.

Volgens mijn gevoelen dan, moet ieder, die eene akte van toelating der provinciale school-kommissie bekomen heeft, vrijheid hebben zich neder te zetten, waar hij verkiest, met eenvoudige kennisgeving van zijne woonplaats aan den schoolopziener van zijn distrikt, of aan de plaatselijke school-kommissie.

Alleen de openbare scholen, welke door het gouvernement of door de gemeente-kassen worden bezoldigd kunnen, na voorafgegane vergelijkende examens, door de hoofden der gestichten begeven worden, mits men daarbij naar bekwaamheid en niet naar gunst te werk ga, en vooral de godsdienstige gezindheid van den kandidaat buiten het spel blijve.

Dit vooreerst; het vervolg nader.

Rotterdam,
19 junij 1829.

Uw bestendige Lezer,
Vriend van Godsdienst en Onderwys.

Oosterhout, 24 junij 1829.

Aan de Redaktie van den Noord-Brabander.

Mijn heer!

Vergun het nevensgaande eene plaats, ware het mogelijk, in het eerstvolgend nº van uw geeerd dagblad, en geloof, dat ik met hoogachting ben.

UEd. Dw. Dienaar
F. X. Janssens.
Med. doctor,

Heden, den 24 junij, den dag van *St. Jan*, patroon onzer kerk, en groote feestdag voor de roomsch-katholijken, wier getal tot dat der hervormden in deze gemeente staat, als [illegible] tegen één, heeft men des morgens ten 6 ure, onder den eersten dienst der H. Mis wederom op de plaats [illegible] de serjanten en korporaals geëxerceerd, [illegible] op alle woensdagen, die werkdagen zijn, [illegible] 7 uren hetzelve verrigt.

Bij de algemeene verontwaardiging der roomsch-katholijken, vraag ik: doet men dit om de roomschen te tergen? Worden er soms in hersenlooze hoofden hier nog oude eijeren van de aloude *prædominatie* bebroeid? en zal het stilzwijgen van het gemeentebestuur op adressen, dat wel naar stomheid gelijkt, eindelijk, door geene verlamming in hunne tergende handelingen, gevolgd worden?

145ste KONINKLIJKE NEDERLANDSCHE LOTERIJ.

Getrokken op vrydag, 26 juny, te 's Gravenhage.

Vyfde klasse.

Finalen, 83, 45, 58, 26, 36, 19, 16, 60, 40, 03.

Nº 7716, een prijs van . . . . *f* 3000.
« 11145, 1891, 23916, 20216, 27660, 19060, ieder - 1000.
« 6603, premie . . . . - 10,000.

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

Amsterdam, den 27 juny 1829.

Werk. sch.	58¾ à 59	Spanje . .	à
Rest. Uitges.	à	—— Parijs	8¼ à ½
Kans-Biljett.	20¼ à ½	—— Koup.	à
Stellen. . . .	à	Weenerbank	à
Am. Synd.	100¾ à 101¼	——	à
Losrenten	98¼ à ¾	—— Certif.	à
Handelmaats.	87 à ¼	Metaliques	[illegible]
Fr. Renten	[illegible] à 80	[illegible]	[illegible]
——	[illegible]	[illegible]	à
Cert. te Parijs	à	Aand. K. *f* 100	à
Rusl. *Hope*	100¼ à ¾	Dito *f* 250 .	à
—— Insch.	57 à ¼	Ital. Mont. . .	à
—— Certif.	à	Napels Cert.	à
—— Hamb.	à	Dito in Napels	80½ à 81
—— Londen	à	Dito in Lond.	84¼ à ¾
Pr. Lond. 1.	à	Eng. Gekons.	à
—— —— 2.	à	N. Rus. L. A.	99¼ à ¾
Den. Lep. 3.	66 à ½	—— B.	à

Te 's Bosch, bij de gebroeders LANGENHUYSEN, Drukkers en Uitgevers, *Apostelstraat, H, nº 20.*